

Nr 8.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag angående tillfällig ökning av justitierådens antal; given Stockholms slott den 4 januari 1935.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed jämlikt § 87 regeringsformen föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag angående tillfällig ökning av justitierådens antal.

GUSTAF.

K. Schlyter.

Förslag
till
Lag
angående tillfällig ökning av justitierådens antal.

Med ändring av vad i lagen angående Kungl. Maj:ts högsta domstols tjänstgöring på avdelningar finnes häremot stridande förordnas, att från och med den 1 oktober 1935 skall gälla följande:

Kungl. Maj:ts högsta domstol skall intill den 1 september 1936 eller, om särskilda förhållanden därtill föranleda, den tidigare dag som Kungl. Maj:t bestämmer, utgöras av tjuguuåtta justitieråd. Därefter skall antalet justitieråd, i den mån sådant i följd av inträffade ledigheter kan ske, nedbringas till tjugufyra.

Så länge justitierådens antal är minst tjugusju, skall under tid, då högsta domstolen jämlikt 2 § första stycket ovannämnda lag skall arbeta på tre avdelningar förutom den särskilda i 3 § samma lag omförmälda avdelningen, högsta domstolen tjänstgöra å ytterligare en avdelning. Under tid som sist sagts skall vad i 2 § andra stycket nämnda lag är stadgat ej äga tillämpning.

Med iakttagande av nu meddelade och i övrigt gällande föreskrifter äga de i högsta domstolen tjänstgörande justitieråden sig emellan fördela tjänstgöringsskyldigheten.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 21 december 1934.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden UNDÉN, WIGFORSS, LEVINSON, VENNERSTRÖM, LEO, ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

T. f. chefen för justitiedepartementet, statsrådet Levinson, anmäler fråga angående *tillfällig förstärkning av högsta domstolen* samt anför därvid:

»Högsta domstolens arbetsbalans har under det senaste decenniet undergått en mycket stark ökning och numera stigit till sådan höjd, att de rättsökandes befogade anspråk på snabb rättsskipning vid högsta domstolen knappast kan anses behörigen tillgodosett. Frågan om särskilda åtgärder för åstadkommande av en minskning av balansen har fördens skull upptagits till behandling inom justitiedepartementet.

Motsvarande spörsmål har tidigare vid olika tillfällen stått på dagordningen. Under slutet av 1800-talet och början av innevarande århundrade vidtogos sålunda upprepade gånger särskilda lagstiftningsåtgärder för åstadkommande av en snabbare rättsskipning vid högsta domstolen. Dessa åtgärder hade till syfte dels att åstadkomma en ökning av högsta domstolens årliga arbetsprodukt och dels att minska domstolens arbetsbörda. Sålunda ökades justitierådets antal, år 1897 från 16 till 18, år 1905 till 21 och år 1909 till det nuvarande antalet eller 24, av vilka dock 3 skola tjänstgöra i lagrådet. Arbetsveckornas årliga antal ökades jämsides härmed, år 1909 till 103. År 1894 gjordes kammarrätten till sista instans i fattigvårdsmål, år 1901 höjdes revisionsskillingen samt stadgades inskränkningar i allmän åklagares rätt att hos högsta domstolen fullfölja talan i brottmål, och år 1909 befriades högsta domstolen från laggranskningen samt från befattningen med vissa administrativa mål och ärenden. Trots dessa åtgärder steg emellertid högsta domstolens arbetsbalans och vid 1915 års utgång uppgick balansen till 2,628 mål. I mer än 52 procent av de sistnämnda år i tredje instans avgjorda målen hade över två år förflutit från det målet inkommit till nedre justitierevisionen tills högsta domstolens utslag meddelades. Balansen och den därav förorsakade långsamheten i rättsskipningen utgjorde ett så allvarligt missförhållande att effektiva åtgärder ansågos bära vidtagas ej blott för den dåvarande balansens avarbetande utan även för att för framtiden minska högsta domstolens arbetsbörda. I anledning därav genomfördes år 1915 avsevärda inskränkningar i

rätten att fullfölja talan till högsta domstolen. Genom den samma år antagna lagen angående högsta domstolens tjänstgöring på avdelningar ökades vidare arbetsveckornas årliga antal. Denna ökning var avsedd att äga bestånd intill dess arbetsbalansen nedbragts till normalt omfång; härför beräknades åtgå 7 å 8 år.

Under åren närmast efter 1915 sjönk högsta domstolens arbetsbalans mycket hastigt och vid utgången av år 1922 hade den nedbragts till 598 mål. Men därefter steg den åter oavbrutet till och med år 1929 så att den vid sistnämnda års slut uppgick till 1,021 mål. Anledningen till denna balansökning lärer delvis vara att söka i den avsevärda ökning av antalet inkomna revisionsmål som inträdde under åren närmast efter år 1922 såsom en följd av de särskilda åtgärder vilka vidtogos för avarbetande av hovrätternas dåvarande stora balanser av mål. Denna orsak till stegring av de inströmmande målens antal fortfor under några år och därefter tillkommo nya omständigheter som verkade i samma riktning. Under senare år har sålunda antalet till högsta domstolen fullföljda mål, som i första instans avgjorts av ägodelningsdomare eller ägodelningsrätt, samt mål angående förseelse mot motorfordonsförordningen och vägtrafikstadgan betydligt ökats. Under åren 1930—1932 var högsta domstolens arbetsbalans något lägre än år 1929 men vid 1933 års utgång hade balansen åter stigit så att den då utgjorde 1,036 mål. Till denna stegring har bidragit ytterligare en faktor, vilken torde vara att räkna med under ännu några år framåt, nämligen den tillströmning av särskilt vidlyftiga mål som blivit en följd av det år 1932 inträffade sammanbrottet av den s. k. Kreuger-koncernen. I motsatt riktning hava däremot verkat de år 1932 vidtagna ändringarna i lagen om tjänstgöringen i Kungl. Maj:ts lagråd samt lagen angående Kungl. Maj:ts högsta domstols tjänstgöring på avdelningar. Dessa lagändringar inneburo att de justitieråd, som äro ledamöter i lagrådet, under viss tid kunna tjänstgöra i högsta domstolen och att antalet avdelningar i domstolen därvid kan ökas med en. Med stöd av dessa bestämmelser hava också nyssnämnda ledamöter i lagrådet tjänstgjort i högsta domstolen ett antal veckor under vart och ett av åren 1932—1934.

Även vissa andra under senare år vidtagna lagstiftningsåtgärder av beskaffenhet att kunna inverka på högsta domstolens arbetsbalans må i detta sammanhang beaktas. År 1931 ändrades sålunda 16 § vägtrafikstadgan i sådan riktning att fullföljd av talan till högsta domstolen i mål rörande obetydligare förseelser mot stadgan i viss utsträckning förhindrades. I 30 kap. 6 § rättegångsbalken gjordes år 1933 vissa ändringar, varigenom rätten att i brottmål fullfölja talan till högsta domstolen ytterligare inskränktes. Dessa ändringar hava emellertid, även om de bidragit till att motverka en fortgående försämring av högsta domstolens arbetsbalans, likväl icke medfört förbättring av densamma. Däremot hava under år 1934 straffen för vissa trafikförseelser, begångna vid förande av motorfordon, avsevärt skärpts, och det synes icke osannolikt att detta kommer att medföra ökad tillströmning av brottmål till högsta domstolen.

Såsom av det nu anförda framgår hava hittills vidtagna åtgärder visat sig

icke tillfyllest för att förhindra uppkomsten av en betydande arbetsbalans i högsta domstolen. Detta i sin tur har medfört att rättegångstiden därstädes för flertalet mål ånyo avsevärt förlängts. Sålunda kan nämnas att år 1932 denna tid i fråga om revisionsmål, som ej hade karaktär av förtursmål eller veckomål, översteg för omkring 83 procent av målen ett år, för omkring 54 procent ett och ett halvt år samt för omkring 21 procent två år. Det ohållbara i nu rådande läge har också understrukits av högsta domstolens ledamöter i ett i början av år 1934 avgivet yttrande. Däri har sålunda framhållits att domstolens stora arbetsbalans och den därav föranledda långsamheten i rättsskipningen utgjorde en så allvarlig olägenhet att omedelbara åtgärder för balansens minskning måste anses påkallade. — Rörande arbetsbalansens storlek m. m. må i övrigt hänvisas till en inom justitiedepartementet upprättad tabell samt en därå grundad tablå, vilka handlingar torde få såsom *bilaga 2* och *bilaga 3* fogas till statsrådsprotokollet. Att märka är emellertid att det för arbetets jämna gång i nedre justitierevisionen, varest målen beredas till föredragning, är erforderligt att ett visst, icke alltför ringa antal mål ständigt finnes å rotlarna därstädes. Detta antal lärer böra beräknas till 500 å 550.

I syfte att minska tillströmningen av mål till högsta domstolen har Kungl. Maj:t den 14 december 1934 beslutat avlåta proposition till 1935 års riksdag med förslag till lagar som avse införande av mellaninstans för flertalet mål, vilka i första instans avgöras av ägodelningsdomare eller ägodelningsrätt. Lagarna äro avsedda att träda i kraft den 1 juli 1935. Därest lagstiftning i enlighet med förslagen kommer till stånd skulle enligt vad man torde kunna beräkna årliga antalet till högsta domstolen inströmmande mål av nyssnämnt slag minskas med omkring 100. Ett sådant resultat synes vara ägnat att åtminstone till en början något minska högsta domstolens arbetsbalans samt i allt fall under nuvarande förhållanden varaktigt motverka en fortsatt försämring av densamma. Längre torde man dock icke våga sträcka förhoppningarna på denna lagstiftnings verkan i förevarande avseende. Skall balansen kunna avlägsnas inom skälig tid torde alltså ytterligare åtgärder böra vidtagas.

Vid det övervägande som under hösten 1934 inom justitiedepartementet ägnats denna fråga har den bästa utvägen att snabbt nedbringa högsta domstolens arbetsbalans syntts vara att söka åstadkomma en tillfällig förstärkning av domstolens arbetskrafter. En inom departementet utarbetad *promemoria* med förslag i sådan riktning har ock överlämnats till högsta domstolens ledamöter med begäran om yttrande däröver.

Innan redogörelse lämnas för hur den ifrågasatta förstärkningen ansetts böra genomföras, torde i korthet få något beröras det nuvarande arbetssättet inom högsta domstolen. Däröfver må anföras följande: En avdelning, som i regel består av sju ledamöter, tjänstgör hela året med undantag av de övliga jul- och påskferierna, dock sammanträder avdelningen stundom även under dessa ferier för avgörande av vissa brådskande mål. Då julferierna omfatta 3 veckor samt påskferierna 2 veckor, utgör årliga antalet arbetsveckor för

denna avdelning i allmänhet 47, vissa år 48. En av fem ledamöter bestående avdelning tjänstgör i regel 39 veckor årligen, under vissa år 40 veckor, och en annan femmansavdelning tjänstgör 29 veckor om året. Arbetsveckornas sammanlagda årliga antal utgör således i regel 115. Detta antal ökas i den mån de justitieråd, som äro ledamöter i lagrådet, inträda till tjänstgöring i högsta domstolen samt en extra avdelning i anledning därav inrättas. Antalet sessionsdagar per arbetsvecka utgör 5. Utöver vad nu angivits har högsta domstolen att under den tid av året, då sådant finnes erforderligt, upprätthålla tjänstgöring på en särskild av tre ledamöter bestående avdelning, den s. k. dispensavdelningen, som har att pröva och avgöra ansökningar om tillstånd att fullfölja talan till högsta domstolen. Sessionstiden för dispensavdelningen är beroende av antalet inkommande ansökningar av nyssnämmt slag. — I vissa fall skola mål handläggas av högsta domstolen i dess helhet. De i högsta domstolen tjänstgörande justitieråden äga att sig emellan fördela tjänstgöringsskyldigheten; fördelningen sker sålunda att justitieråden tjänstgöra omväxlande på de olika avdelningarna efter en på förhand uppgjord plan. Förutom tjänstgöringen å sessionsrummet åvilas naturligen ledamöterna i högsta domstolen ett högst betydande hemarbete, vartill även söndagarna i stor utsträckning lära tagas i anspråk. För varje vecka äro i allmänhet fyra justitieråd indelade till s. k. suppleanttjänstgöring; under den tid, då justitieråden i särskilda omgångar åtnjuta semester, är antalet till suppleanttjänstgöring indelade ledamöter dock lägre. I den mån de till suppleanttjänstgöring indelade icke behöva inträda i tjänstgöring å sessionsrum vid förfall för annan ledamot, torde suppleantveckan utnyttjas till läsning av cirkulanta mål, förberedande av plenum samt litteraturstudier m. m. Under måndagen i suppleantveckan hava de till suppleanttjänstgöring indelade ledamöterna därjämte att tjänstgöra å sessionsrummen under pågående justering av föregående veckas protokoll. — För justitieråd kan vikarie icke förordnas utan hela tjänstgöringen måste uppehållas av de ordinarie befattningshavarna. Två av de till tjänstgöring å sjumansavdelningen indelade ledamöterna bruka, där deras närvaro å avdelningen icke erfordras för behandlingen av saker, varöver jämlikt 22 § regeringsformen minst sju skola döma, i stor utsträckning anlitas som suppleanter vid inträffande förfall för ledamöter å andra avdelningar. Då vid förfall för ledamöter behov av ersättare uppkommer samt ersättare icke kunna erhållas i nyss angiven ordning, hava de ledamöter, som äro indelade till suppleanttjänstgöring, att inträda i tjänstgöring å vederbörande sessionsrum. Dylik tjänstgöring kan komma i fråga för ledamot även å tid då han åtnjuter semester.

Uti den förut omförmälda promemorian med förslag till förstärkning av högsta domstolens arbetskrafter ifrågasattes att antalet justitieråd skulle ökas med tre, varigenom domstolen skulle beredas tillfälle att tidvis arbeta på fyra dömande avdelningar. Promemorian åtföljdes av två alternativa utkast till plan för anordnandet av tjänstgöringen i högsta domstolen under det denna vore sålunda förstärkt. Promemorian och utkasten vilade på följande huvudgrunder: Så länge justitierådets antal utgjorde 27 skulle inrättas en av fem ledamöter bestående extra dömande avdelning, varest tjänstgöring skulle äga

rum under sammanlagt 29 veckor om året. Den nuvarande anordningen med sju ledamöter indelade till tjänstgöring å en av de övriga avdelningarna skulle bibehållas. Till undvikande av ökning i det årliga antal sessionsdagar varunder envar av ledamöterna hade att tjänstgöra å dömande avdelning skulle arbetet å den extra avdelningen samt en av de övriga femmansavdelningarna äga rum endast fyra sessionsdagar i veckan. Förstärkningen förutsattes skola genomföras från och med den 1 juli 1935 samt upphöra under loppet av de sju första månaderna år 1937, då skyldighet att avgå från tjänsten inträder för tre justitieråd. Ökningen i det årliga antalet sessionsdagar utgjorde enligt det ena alternativa utkastet 77 och enligt det andra 87. Under förutsättning att lagstiftning i enlighet med förutnämnda förslag om inrättande av mellaninstans för mål, som avgjorts av ägodelningsdomare eller ägodelningsrätt, komme till stånd, beräknades i promemorian att högsta domstolens arbetsbalans under loppet av cirka ett och ett halvt år skulle hava nedbragts till ett antal mål som med högst ett hundratal överstege vad som erfordrades för arbetets jämna gång.

Vid sammanträde den 17 december 1934 med högsta domstolens samtliga ledamöter utom justitierådet Alexanderson, vilken var av sjukdom hindrad att närvara, företogs till behandling frågan om yttrande över förenämnda promemoria. Enligt inkommet protokoll förenade sig därvid justitieråden *Christiansson*, friherre *Leijonhufvud*, *Molin*, *Edelstam*, *Stenberg*, *Eklund*, *Geijer*, *Forsberg*, *Lawski*, *Bagge*, *von Steyern*, *Forssman*, *Alsén*, *Bellinder*, *Guldberg* och *Lind* om följande yttrande:

I det yttrande, som den 24 april innevarande år avgavs av Högsta domstolens ledamöter över ett förslag om införande av en mellaninstans för jorddelningsmål, framhölls hurusom domstolens stora arbetsbalans med den därav föranledda långsamheten i rättsskipningen utgör en så allvarlig olägenhet, att omedelbara åtgärder för balansens minskning måste anses påkallade. Domstolens ledamöter förordade också enhälligt i princip nämnda förslag såsom ägnat att i ej oväsentlig mån bidra till syftets vinnande. Sedermera har lagrådet, som i ett den 9 november 1934 avgivet utlåtande lämnat förslaget huvudgrunder utan erinran, funnit det vara av vikt, att den ifrågakända lagstiftningen vunne tillämpning snarast möjligt, och därför hemställt, att tiden för ikraftträdandet sattes redan till den 1 juli 1935.

Genomförandet av nyssnämnda förslag har beräknats komma att medföra en för framtiden bestående minskning med 100 mål per år av tillströmningen utav mål till Högsta domstolen, vartill skulle komma en engångsminskning under övergången till den nya ordningen. Då balansen under de senare åren hållit sig vid omkring 1,000 mål — däri någon nämnvärd förändring ej lär vara att vänta vid instundande årsskifte — samt erfarenheten visar, att den fortgående utvecklingen på skilda områden snarast föranleder en ökning i tillströmningen, särskilt av mera omfattande och invecklade mål, torde såsom ett bestående resultat av oförmålda lagstiftning icke kunna förväntas mera än att den skall kunna i viss mån motverka en stegring av balansen. För tillgodoseende av den rättssökande allmänhetens anspråk på snabbare rättsskipning tarvas därför helt visst andra mått och steg. En ytterligare begränsning av fullföljdsrätten till Högsta domstolen synes härvid vara den närmast till hands liggande och för en varaktig förbättring mest effektiva åtgärden. Därest emellertid en sådan utväg anses icke för närvarande böra anlitas, kom-

ma främst i betraktande åtgärder, vilka omedelbart taga sikte på ett avarbetande av den befintliga balansen.

Det i promemorian avsedda förslaget innebär i sina huvuddrag, att tre nya ledamöter tillsättas för tiden från och med den 1 juli 1935, att denna förstärkning av Högsta domstolens arbetskrafter avvecklas under den del — till fram i juli — av år 1937, då tre av de nuvarande ledamöterna äro skyldiga att avgå ur tjänst, att under tid, då förstärkningen skulle bestå, ytterligare en dömande femmansavdelning inrättas utan att därigenom sker rubbning i den hävdvunna grundsatsen att regelmässigt i Högsta domstolen skall tjänstgöra en avdelning med sju ledamöter samt att tjänstgöringen såväl å den nya avdelningen som ock å en av de nuvarande femmansavdelningarna begränsas till fyra sessionsdagar i veckan. Med ett dylikt ordnande av tjänstgöringen skulle under den tid, då domstolen är förstärkt med tre ledamöter, sessionsdagarnas årliga antal kunna ökas med 77 eller, enligt ett särskilt alternativ, med 87. Under förutsättning att jämväl förslaget om införande av mellaninstans för jorddelningsmål förverkligas beräknas balansen under loppet av omkring ett och ett halvt år vara nedbragt till ett antal mål, som med högst ett hundratal överstiger vad som erfordras för arbetets jämna gång.

Vid tidigare tillfällen, då fråga varit om höjning av antalet ledamöter i Högsta domstolen och i samband därmed inrättandet av en ny dömande avdelning, hava städse med skärpa framhållits de mycket allvarliga betänkligheter, som däremot möta med hänsyn till faran för bristande följdriktighet och enhetlighet i lagtolkning och lagskipning. Sedan ledamötsantalet år 1909 höjts till tjugufyra — därav tre såsom ledamöter av lagrådet skulle tagas i anspråk för laggranskning — har en ytterligare ökning av antalet ansetts vara en åtgärd, som icke borde ifrågakomma. Den organisation med tre dömande avdelningar, som då infördes, har ock sedermera lämnats orubbad med allenast den jämkning, som föranleddes därav att lagrådets ledamöter skulle kunna delta i den av Högsta domstolen utövade rättsskipningen under den tid tjänstgöringen i lagrådet kunde komma att inställas.

Farhågorna för att en ökning av antalet dömande avdelningar skall komma att motverka Högsta domstolens viktiga uppgift att befordra rättsenheten äga alltjämt sitt fulla berättigande. Och de stegras otvivelaktigt därigenom, att den föreslagna anordningen skulle medföra betydande svårigheter för ett ändamålsenligt ordnande av arbetet inom domstolen. Då vi trots de sålunda uttalade betänkligheterna icke vilja ställa oss avvisande mot ett förslag om en tillfällig förstärkning av domstolens arbetskrafter, beror detta därav att balansen dock icke är större än att det med säkerhet kan förväntas att den, därest ytterligare en avdelning inrättas, skall kunna inom mycket kort tid nedbringas till normal omfattning samt att förutsättningarna för en avveckling av förstärkningen nu äro särskilt gynnsamma. Om emellertid det med förslaget avsedda syftet skall kunna uppnås, synes det nödigt att ett mera tillfredsställande arbetsresultat säkerställes därigenom att dels en ytterligare ökning i antalet sessionsdagar ernås och dels de antydda olägenheterna beträffande arbetets ordnande åtminstone minskas.

Det bör ej lämnas utan erinran, att det måhända kan bliva svårt att med lämpliga innehavare på en gång besätta ett flertal justitierådsämbeten och upprätthålla en önskvärd åldersfördelning inom Högsta domstolen. Detta förhållande synes dock icke vara av den betydelse att det bör hindra vidtagandet av en eljest påkallad åtgärd; det är ju i själva verket endast fråga om att utse justitieråd ett till två år tidigare än annars skulle vara nödigt i anledning av uppkommande ledigheter inom domstolen.

Inom Högsta domstolen har med föranledande av vad nu nämnts övervägts en anordning, som innebär väsentligen följande: I stället för tre justitieråd

tillsättas fyra, vilka dock, med hänsyn till den inom Högsta domstolen tillämpade semesterordningen, utses först från och med den 1 oktober 1935. Avvecklingen av denna förstärkning påbörjas redan efter omkring ett år, då en av Högsta domstolens nuvarande ledamöter är skyldig att avgå. Intill dess avvecklingen börjas kommer allenast å den fjärde avdelningen antalet sessionsdagar att begränsas till fyra i veckan.

Genom en sådan anordning skulle under den tid av omkring ett år, då förstärkningen består av fyra ledamöter, i huvudsak vinnas dessa fördelar: Antalet sessionsdagar skulle ökas med 116 i stället för, såsom enligt promemorieförslaget beräknats, med 77 eller 87. (Under den återstående tiden skulle ernås minst samma ökning i antalet sessionsdagar som med promemorieförslaget avses beträffande den tid utöver ett år, till vilken samma förslag hänförs sig.) Tre ledamöter skulle, till fromma för arbetets jämna gång, kunna varje vecka indelas till suppleanttjänstgöring. Härigenom bleve ock möjligt, att dispensavdelningen, som har att handlägga ett stort antal mål, bildas på samma, enligt vunen erfarenhet ändamålsenliga sätt som hittills. Vidare skulle längden av de oavbrutna sessionsperioderna för varje ledamot i någon mån nedbringas. Oundvikligt är däremot, att från den tidpunkt, då förstärkningen nedgått till tre ledamöter, de anmärkta olägenheterna i avseende å arbetsförhållandena göra sig gällande.

I detta sammanhang må framhållas, att genom stadgande i lag bör förebyggas möjligheten att Högsta domstolen under tid, då lagrådsledamöterna där tjänstgöra, kommer att arbeta på fem dömande avdelningar.

Följas de riktlinjer, som nu antytts, kan det beräknas att balansen vid årskiftet 1936/1937 praktiskt taget skall vara nedbragt till normal omfattning, detta dock endast för den händelse att lagstiftning enligt förslaget om införande av mellaninstans för jorddelningsmål kommer till stånd och träder i kraft redan den 1 juli 1935.

Vi anse oss alltså med hänsyn till det trängande behovet av snabbare rättskipning i den högsta instansen kunna — visserligen endast såsom en nödfallsväg och under bestämd förutsättning att anordningen blir begränsad till den tid, varom nu är fråga — godtaga en förstärkning av Högsta domstolens arbetskrafter i huvudsaklig överensstämmelse med det inom domstolen framkomna förslag, för vilket ovan redogjorts och vilket torde med minsta olägenhet säkrast och fortast leda till åsyftat resultat.

Det må slutligen framhållas, att därest på grund av oförutsedd avgång ur Högsta domstolen rubbning skulle ske i avseende å den tilltänkta anordningen, särskilda åtgärder bliva härav påkallade.

Justitieråden *Skarstedt, Svedelius, Appelberg, Afzelius* och *Grefberg* yttrade:

I den av Statsrådet och Chefen för justitiedepartementet överlämnade promemorian har erinrats, att bland de tid efter annan vidtagna åtgärderna emot den stora arbetsbalans, vilken sedan några årtionden tillbaka utgjort ett bestående hinder för önskvärd snabbhet i Högsta domstolens rättsskipning, tre gånger förekommit ökning av domstolens ledamotsantal. När detta skedde andra gången, år 1905, torde utvidgningen från aderton till tjuguen ledamöter knappast på något håll hava uppfattats annorlunda än som en nödfallsväg av provisorisk karaktär, och man ansåg sig då äga förhoppning att efter snabb och avsevärd nedgång av balansen denna utväg icke länge skulle behöva tagas i bruk. I lag ingick ock bestämmelse, att efter utgången av år 1908, i den mån sådant i följd av uppkomna ledigheter kunde ske, antalet justitieråd skulle nedbringas till aderton. Motsatsen inträffade; inför en stegrad balans såg man sig redan år 1909 nödsakad att höja antalet till tjugufyra. Av dessa

skulle emellertid tre såsom ledamöter av lagrådet helt tagas i anspråk för laggranskningen, vilken dittills utförts av Högsta domstolen, i regel å femmansavdelning. Något tvivel kan ej råda därom, att för den dåtida uppfattningen det stod klart, att man med talet tjugufyra hunnit en gräns, som icke under några förhållanden borde överskridas, och att, om olägenheterna ändock icke bleve avlägsnade, man vore oeftervärligen hänvisad att söka andra botemedel.

Ej heller denna gång uppnåddes åsyftad verkan; balansen utvisade oavslutlig ökning. År 1913 — balansen var då avsevärt mer än dubbelt så stor som den nuvarande — beslöt riksdagen att hos Kungl. Maj:t göra framställning om snara åtgärder till avhjälpande av det anmärkta missförhållandet med avseende å rättsskipningen i Högsta domstolen. I sin skrivelse betecknade riksdagen långsamheten i den högsta instansens rättsskipning såsom en verklig olycka för rättstillståndet i landet och lät skilda sätt för frågans lösning undergå en utförlig granskning. Med bestämdhet avvisades därvid tanken på en ny ökning av domstolens ledamotsantal. Härom anförde riksdagen: Vid alla de tillfällen, då denna utväg anlåtats, hade olägenheterna av ett alltför stort antal ledamöter i högsta instansen starkt betonats, och det hade därvid i allmänhet ställts i utsikt att, då med den beslutade ökningen av arbetskrafterna den befintliga balansen reducerats, antalet ledamöter åter skulle kunna nedbringas. Med hänsyn till den erfarenhet, som i detta hänseende föreläge, torde dock med vissnet kunna antagas, att en dylik reduktion av medlemsantalet, sedan en ökning en gång skett, icke vidare skulle låta sig göra. Att under sådana förhållanden nu företaga en ytterligare ökning av detta antal, som under endast de sist förflutna femton åren ökats med ej mindre än femtio procent och redan nu vore proportionsvis större hos oss än i något annat europeiskt land, syntes riksdagen vara en åtgärd, som icke borde ifrågakomma.

Riksdagens framställning ledde till 1915 års lagstiftning om fullföljdsrätten och vissa i sammanhang därmed genomförda ändringar i fråga om Högsta domstolens tjänstgöring på avdelningar. Sistnämnda ändringar voro, såsom i promemorian anmärkts, avsedda att vara av övergående natur men hava blivit bestående. Därefter har organisationen lämnats orubbad utom så till vida, att i enlighet med lagändring år 1932 de i lagrådet tjänstgörande justitieråden numera i viss utsträckning deltaga i den av Högsta domstolen utövade rättsskipningen. Då härigenom gjordes möjligt, att domstolen — om ock endast under kortare perioder — arbetar på fyra samtidigt tjänstgörande femmansavdelningar, uttalades inom högsta domstolen allvarliga farhågor för att en dylik anordning måste komma att motverka domstolens viktiga uppgift att befordra konsekvens och enhetlighet i lagtolkning och rättsskipning. Att en sådan synpunkt icke kunde bliva den avgörande, var dock en följd redan därav, att med lagändringen åsyftades icke i och för sig att tillföra Högsta domstolen ökade arbetskrafter utan att bereda tillfälle till att lagrådets tjänstgöring skulle kunna tidvis inställas.

Giltigheten av de skäl, som tala emot en alltför stark ökning av Högsta domstolens ledamotsantal och i samband därmed inrättande av alltför många samtidigt dömande avdelningar, lärer icke behöva här närmare framhållas. Det synes näppeligen av någon vara bestritt, att det högsta mått, som härutinnan bör ifrågakomma, i vårt land redan är uppnått. Hittills har ock — frånsett 1932 års lagändring, åt vilken i detta sammanhang icke kan tilläggas någon inverkan — denna ståndpunkt ansetts böra upprätthållas även under tider, då balansen företett en stegring, som kommer den nu föreliggande att framstå såsom jämförelsevis mindre ogynnsam. Även i promemorian nämnes såsom en angelägenhet av stor vikt, att efter balansens nedgång antalet snarast återgår till det normala. Allenast såsom ett provisorium av kort varaktighet skulle alltså en avvikelse från eljes riktiga grundsatser här äga sitt berättigande.

Enligt vår uppfattning äro dessa grundsatser dock av den betydelse, att deras åsidosättande även under ett sådant förbehåll måste möta de starkaste betänkligheter.

Nu likasom tillförne, då ett likartat provisorium genomfördes, är avsett, att dess giltighetstid skall fastställas i lag. Väl får det antagas, att denna gång provisoriet utlöper i huvudsak efter beräkning och alltså icke omedelbart övergår till att bliva en bestående ordning. Men därmed är ingalunda givet, att det blir det enda och det sista. En varaktig begränsning av balansen har icke kunnat ställas i utsikt. Även om denna genom en kort tids verksamhet av en fjärde avdelning kan till en viss grad hejdas, kommer den, därest icke i fullföljdsrätten genomföras mer vittgående ändringar än den i promemorian antydda, efter all erfarenhet och sannolikhet att åter stiga. I det läge, som då uppkommer, erbjuder sig såsom den naturliga och redan anlitade utvägen ett nytt provisorium, vilket måhända icke har lika gynnsamma förutsättningar för en jämförelsevis hastig avveckling. En sådan möjlighet kan enligt vår mening icke lämnas obeaktad, och tydligen erhåller då det föreliggande förslaget en större räckvidd än som följer av dess bestämmelser i sig själva.

Önskligheten av balansens nedbringande lärer vara överflödigt att här beröra. Men det måste dock framhållas, att någon bestående förbättring härutinnan icke står att vinna utan ytterligare begränsning av fullföljdsrätten. I varje fall synes — utöver de i promemorian omnämnda förslagen angående fullföljd av talan i jorddelningsmål — förtjäna övervägas, huruvida icke summa revisibilis skulle kunna höjas åtminstone till överensstämmelse med det penningvärde, som var gällande vid tiden för dess införande i vår lagstiftning. Även andra åtgärder till varaktig minskning av balansen torde stå till buds. I fråga om den tillfälliga minskning, som med det föreslagna provisoriet åsyftas, må för övrigt erinras om den gynnsamma inverkan i sådan riktning, som efter antagande av nyssberörda lagförslag skulle uppstå därigenom att under en tidsperiod, vilken torde kunna uppskattas till åtminstone ett halvår efter lagens ikraftträdande — fränsett de jorddelningsmål, som av underinstans avgjorts under närmast föregående månad — inga nya sådana mål skulle komma att inflyta till Högsta domstolen.

Av nu anförda skäl och med beaktande jämväl av de svårigheter, vilka, på sätt i det av justitierådet Christiansson med flera avgivna yttrandet antydes, av ledamotsantalets ökning på förslaget sätt skulle följa för ett ändamålsenligt ordnande av arbetet inom Högsta domstolen, finna vi oss icke kunna tillstyrka, att nu företages sådan lagstiftningsåtgärd, som är till sina huvuddrag angiven i promemorian.

Kommer förslag i ämnet likväl att framläggas, anse vi den av Högsta domstolens nyssnämnda ledamöter förordade lösningen äga företräde framför den enligt promemorian tilltänkta. Härvid önska vi särskilt betona att enligt vår uppfattning förslaget, redan av hänsyn till de i grundlagen ännu kvarstående reglerna om domfört antal ledamöter i Högsta domstolen, under alla förhållanden bör utgå från att i Högsta domstolen regelmässigt skall tjänstgöra en avdelning med sju ledamöter, samt att genom stadgande i lag bör förebyggas möjligheten att Högsta domstolen under tid, då lagrådsledamöterna där tjänstgöra, kan komma att arbeta på fem dömande avdelningar.

Justitierådet *Wedberg* anförde:

'I huvudsak är jag ense med den minoritet som nu yttrat sig.

Det av denna ifrågasatta förbudet mot tjänstgöring å fem avdelningar kan jag dock ej finna lämpligt. Måhända skulle ett sådant komma att föranleda eljes uteblivna remisser till lagrådet.

Enligt min mening bör vidare med styrka framhållas att den i promemorian

förutsatta återgången till ledamotsantalet tjugufyra under år 1937 beror av händelser, vilkas inträffande icke med någon säkerhet kan påräknas.

Att nådemålen bliva behandlade av en särskild mindre avdelning, med tjänstgöringsskyldighet motsvarande dispensavdelningens, anser jag vara i hög grad önskligt.'

Justitierådet *von Seth* utlät sig:

'Jag är ense med justitierådet *Christiansson* med flera i det av dem framlagda förslaget.

Som av justitierådet *Skarstedt* med flera framhållits, är det emellertid, även om det genom den föreslagna åtgärden skulle lyckas tillfälligt nedbringa balansen, fara värt, att vinsten ej kommer att bliva bestående. För min del finner jag mig ej heller övertygad, att den av dessa ledamöter föreslagna höjningen av summa revisibilis skulle kunna varaktigt rädda situationen. Mig synas kraftigare åtgärder erforderliga. Jag tänker därvid närmast på en anordning av ungefär samma innebörd som den, vilken för närvarande ifrågasättes i Norge och som i princip nära överensstämmer med den jag såsom ledamot av lagrådet ifrågasatte vid granskningen av processkommissionens betänkande.

Under nuvarande förhållanden skulle anordningen till sina huvudgrunder innebära, att den, som ville söka ändring i hovrätts beslut, skulle noga ange de hänseenden, i vilka han ansåge detta felaktigt, därvid endast skulle få åberopas antingen oriktig rättstillämpning eller uppenbar felbedömning av saken.

Målet skulle genast som det blivit komplett föredragas å dispensavdelning i erforderliga delar, varefter avdelningen hade att avgöra, om klaganden anfört sannolika skäl för att han vore berättigad till ändring, eller i motsatt fall avvisa hans talan.

I fråga om handläggningen av nådemålen är jag ense med justitierådet *Wedberg* men anser frågan härom böra framskjutas till tidpunkt, då i övrigt frågan om åtgärder till fullföljdens begränsning upptages till närmare övervägande.'

Justitierådet *Alexanderson* hade meddelat, att han, som tagit del av de inom Högsta domstolen yppade meningarna, anslöte sig till den av justitierådet *Skarstedt* med flera uttalade meningen.

Departements-
chefen.

Högsta domstolens stora arbetsbalans med den därav föranledda långsamtheten i rättsskipningen utgör otvivelaktigt en så allvarlig olägenhet för den rättssökande allmänheten att särskilda åtgärder för balansens snara avarbetande äro av nöden. Uppenbarligen är även av stor vikt att högsta domstolen vid tiden för den förestående allmänna rättegångsreformens trädande i tillämpning ej är belastad med någon större balans. Såsom ett första led i strävandena att minska högsta domstolens arbetsbörda är att betrakta det förut omförmälda förslaget till lagstiftning om införande av en mellaninstans för jorrdelningsmålen. Genom denna lagstiftning lär dock i huvudsak blott kunna vinnas att en ökning av balansen förhindras. Ytterligare åtgärder äro därför av nöden. Då det med hänsyn till att rättegångsreformen står för dörren knappast lär kunna ifrågakomma att nu upptaga det svårlösta spörsmålet om mera vittgående inskränkningar i eller överhuvud ändrade grunder för rätten att fullfölja talan till högsta instansen, torde det enda till buds stående effektiva medlet att få balansen snabbt avarbetad vara

att — efter mönster av vad som år 1928 skedde i fråga om regeringsrätten — tillfälligt öka antalet ledamöter i högsta domstolen. Visserligen kunna, såsom ock framhållits inom högsta domstolen, häremot resas vissa betänkligheter med hänsyn till faran för bristande enhetlighet i lagtolkning och lagskipning. I betraktande av ej mindre vikten att snabbheten i rättsskipningen befordras än även att det ifrågasatta provisoriet skulle bliva rådande allenast helt kort tid, kan jag — i likhet med högsta domstolens flesta ledamöter — dock icke finna att de berörda betänkligheterna böra få hindra genomförandet av en dylik anordning. Med anledning av den utav vissa ledamöter i högsta domstolen uttalade farhågan att, därest framdeles balans ånyo skulle uppkomma, ett nytt provisorium av liknande art skulle komma att tillgripas, vill jag endast framhålla att i samband med genomförandet av rättegångsreformen frågan om fullföljdsrätten till högsta domstolen lär kunna förväntas vinna en sådan lösning att en situation liknande den nu förevarande ej skall behöva uppkomma.

För att en förstärkning av högsta domstolen över huvud skall leda till önskat resultat är uppenbarligen erforderligt att så många nya ledamöter tillsätts att ytterligare en dömande avdelning kan organiseras under någon tid årligen eller att en ökning av tjänstgöringstiden å de förutvarande avdelningarna kan ske. Det senare alternativet synes förenat med så avsevärda olägenheter att det icke lär böra komma i fråga. En ny dömande avdelning torde alltså böra inrättas, och därvidlag synes lämpligast med en anordning enligt vilken högsta domstolen skulle kunna arbeta på fyra avdelningar under den tid, då domstolens arbete med tillämpning av nu gällande bestämmelser skulle bedrivas å tre avdelningar oberäknat dispensavdelningen och den särskilda avdelning, som kan inrättas i anledning av lagrådsledamöternas tjänstgöring i högsta domstolen. Härför erfordras minst tre nya ledamöter. Med hänsyn till den stora arbetsbörda som för närvarande åvilar högsta domstolens ledamöter torde någon nämnvärd ökning av det årliga antal sessionsdagar, varunder envar av ledamöterna har att tjänstgöra å dömande avdelning, icke kunna komma i fråga. Vidare synes den nuvarande anordningen med sju ledamöter indelade till tjänstgöring på en av högsta domstolens avdelningar böra i princip bibehållas. Iakttages det nu sagda lär efter högsta domstolens förstärkande med tre nya ledamöter tjänstgöring på fyra avdelningar, frånsatt dispensavdelningen, icke kunna ske med mindre arbetet å vissa avdelningar äger rum under endast fyra sessionsdagar i veckan. Genom en förstärkning med tre ledamöter skulle sessionsdagarnas årliga antal kunna ökas med cirka 87, frånsatt den reduktion som vållas av infallande helgdagar. Förstärkes högsta domstolen med fyra ledamöter skulle ytterligare cirka 29 sessionsdagar årligen kunna vinnas.

Förutsättningarna för att en tillfällig förstärkning av högsta domstolen med tre å fyra ledamöter skall kunna avvecklas inom skälig tid äro för närvarande särskilt gynnsamma. Skyldighet att avgå från tjänsten inträder nämligen för en av högsta domstolens ledamöter i september 1936, för en annan i januari 1937, för en tredje i februari och för ytterligare en ledamot i juli sistnämnda

år. Senast vid sist angivna tidpunkt skulle alltså antalet justitieråd åter kunna bliva nedbragt till det nuvarande.

Efter överbäggande av olika möjligheter till den ifrågasatta förstärkningens genomförande synes mig den inom högsta domstolen förordade anordningen vara att föredraga. Denna anordning innebär att fyra nya justitieråd tillsätts från och med den 1 oktober 1935 och att antalet justitieråd därefter i mån av inträffade ledigheter under tiden från och med den senare delen av år 1936 åter nedbringas till det förutvarande. Så länge justitierådets antal uppgår till minst 27 inrättas vid högsta domstolen en av fem ledamöter bestående extra dömande avdelning varest tjänstgöring äger rum 29 veckor årligen. Under tid då förstärkningen består av fyra ledamöter behöver antalet sessionsdagar i veckan begränsas till fyra allenast å den extra avdelningen; därefter och intill dess den extra avdelningen upphört torde vara nödigt att å ytterligare en femmansavdelning sessionsdagarnas antal nedsättes till fyra i veckan. — Vad angår spörsmålet huruvida svårigheter kunna tänkas möta då fråga blir att på en gång besätta ett flertal justitierådsämbeten och därvid tillse att en önskvärd åldersfördelning inom högsta domstolen upprätthålles, vill jag endast erinra om — vad ock uttalats inom högsta domstolen — att det dock endast gäller att utse justitieråd ett till två år tidigare än annars ändock skulle hava blivit nödigt.

Under förutsättning dels att lagstiftning i enlighet med förslaget om införande av mellaninstans för mål, som avgjorts av ägodelningsdomare eller ägodelningsrätt, kommer till stånd och träder i kraft den 1 juli 1935 dels ock att högsta domstolen kommer att vara förstärkt med fyra ledamöter under ungefär ett år från den 1 oktober 1935 samt med tre ledamöter under ytterligare cirka ett kvartal synes man kunna beräkna att domstolens arbetsbalans vid utgången av år 1936 skall vara nedbragt till normalt omfång. Man torde därjämte, på sätt förut antytts, kunna räkna med att högsta domstolen i fortsättningen skall, såvitt icke väsentligt ändrade förhållanden inträda, kunna hålla balansen inom måttliga gränser.

Därest de justitieråd som äro ledamöter i lagrådet skulle komma att inträda i tjänstgöring i högsta domstolen under tid, då denna i anledning av den ifrågasatta förstärkningen arbetar på fyra avdelningar, läser någon ytterligare ökning av avdelningarnas antal icke böra ifrågakomma; genomförandet av en sådan anordning skulle stöta på alltför stora svårigheter i olika avseenden, vartill kommer att därmed skulle följa ökad risk för bristande enhetlighet i avgörandena.

Slutligen må anmärkas att det läser böra få ankomma på Kungl. Maj:t att, därest någon oförmodad avgång ur högsta domstolen skulle inträffa under den tid provisoriet varar, med hänsyn till föreliggande omständigheter avgöra huruvida det ledigblivna justitierådsämbetet bör återbesättas eller ej.

I enlighet med nu anförda grunder har inom justitiedepartementet upprättats förslag till *lag angående tillfällig ökning av justitierådets antal*.

Kostnaderna för den sålunda föreslagna förstärkningen av högsta domstolen kunna för budgetåret 1935/1936 beräknas till sammanlagt 134,600 kronor.

Av detta belopp belöpa 63,000 kronor å löner till fyra nya justitieråd under nio månader, 57,700 kronor å löner till fem extra revisionssekreterare under ett år och till en sådan befattningshavare under ett halvt år, 11,800 kronor å löner till extra personal som erfordras för protokollsföring och skrivning m. m. samt 2,100 kronor å inköp av materialier samt övriga kostnader. För det därpå följande budgetåret, under vilket förstärkningen kan beräknas bliva i huvudsak avvecklade, bliva kostnaderna uppenbarligen väsentligt lägre.»

Föredraganden hemställer härefter att lagrådets utlåtande över ifrågavarande lagförslag, av den lydelse *bilaga 1*¹ till detta protokoll utvisar, måtte för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas genom utdrag av protokollet.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

Ragnar Kihlgren.

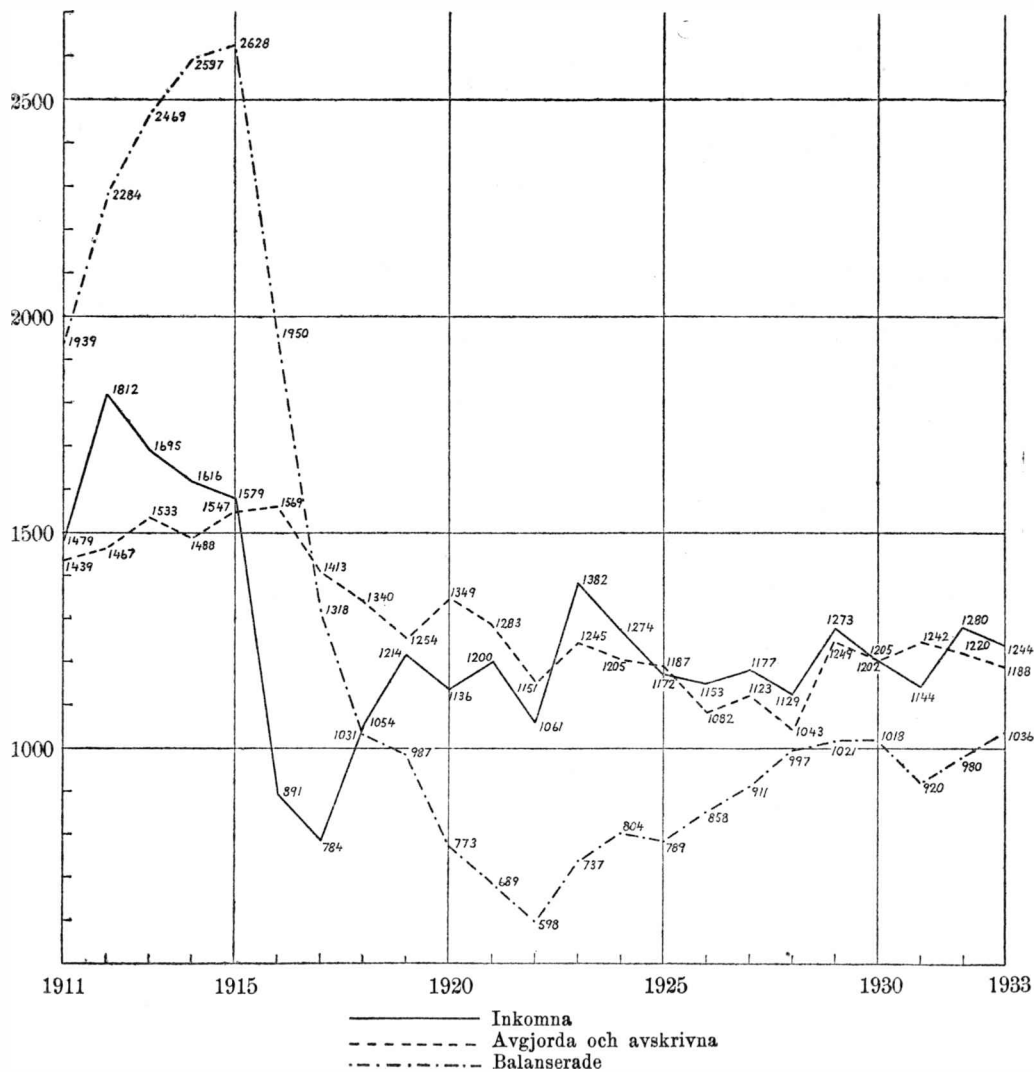
¹ Denna bilaga, vilken är lika lydande med det vid propositionen fogade lagförslaget, har här uteslutits.

Mål å nedre justitierevisionens samtliga rotlar enligt Sveriges officiella statistik.

Å r	Inkomna			Avgjorda och avskrivna			Balans till följ. år		
	Revi- sions- mål	Besvär- s- o. under- st. mål	Summa	Revi- sions- mål	Besvär- s- o. under- st. mål	Summa	Revi- sions- mål	Besvär- s- o. under- st. mål	Summa
1911	648	831	1,479	572	867	1,439	1,261	678	1,939
12	811	1,001	1,812	627	840	1,467	1,445	839	2,284
13	737	958	1,695	650	883	1,533	1,538	931	2,469
14	730	886	1,616	607	881	1,488	1,661	936	2,597
15	716	863	1,579	676	871	1,547	1,701	927	2,628
16	393	498	891	769	800	1,569	1,325	625	1,950
17	354	430	784	730	683	1,413	949	369	1,318
18	430	624	1,054	713	627	1,340	666	365	1,031
19	478	736	1,214	566	628	1,254	578	409	987
20	506	630	1,136	584	765	1,349	500	273	773
21	535	665	1,200	598	685	1,283	438	251	689
22	552	509	1,061	589	562	1,151	401	197	598
23	767	615	1,382	616	629	1,245	553	184	737
24	710	564	1,274	648	557	1,205	615	189	804
25	612	560	1,172	630	557	1,187	597	192	789
26	573	580	1,153	548	534	1,082	621	237	858
27	554	623	1,177	546	577	1,123	629	282	911
28	545	584	1,129	492	551	1,043	622	315	997
29	537	736	1,273	601	648	1,249	618	403	1,021
30	459	743	1,202	505	700	1,205	572	446	1,018
31	420	724	1,144	482	760	1,242	510	410	920
32	417	863	1,280	467	753	1,220	460	520	980
33	419	825	1,244	398	790	1,188	481	555	1,036

Bilaga 3.

Mål å nedre justitierevisionens samtliga rotlar enligt Sveriges officiella statistik 1911—1933.

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 27 december 1934.

N ä r v a r a n d e:

justitierådet APPELBERG,
regeringsrådet KELLBERG,
justitieråden GEIJER,
BAGGE.

Enligt lagrådet tillhandakommet utdrag av protokoll över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 21 december 1934, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas över upprättat förslag till lag angående tillfällig ökning av justitierådens antal.

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, föredrogs inför lagrådet av hovrättsrådet Sten Vallquist.

I anledning av förslaget avgåvos följande yttranden av lagrådet och dess särskilda ledamöter.

Justitierådet Appelberg:

Jag anser mig icke kunna tillstyrka förslaget och åberopar såsom skäl härför vad av mig samt vissa andra högsta domstolens ledamöter anfördes i det yttrande som vi avgåvo i anledning av den av föredragande departementschefen omnämnda remissen.

Justitieråden Geijer och Bagge åberopade vad de i anledning av remissen till högsta domstolens ledamöter anförde.

Regeringsrådet Kellberg förklarade sig biträda den av justitieråden Geijer och Bagge sålunda tillkännagivna meningen.

Lagrådet:

Högsta domstolens ledamöter hava med skärpa framhållit de betydande svårigheter för ett ändamålsenligt ordnande av arbetet inom domstolen, som uppstå i händelse den tillfälliga förstärkningen av domstolen skulle stanna vid det i promemorian ifrågasatta antalet av tre justitieråd, och bland annat av nämnda anledning föreslagit att antalet skulle sättas till fyra. Endast för en kortare tid, omkring tre månader, ha de av högsta domstolens ledamöter som i övrigt tillstyrkt den föreslagna anordningen ansett sig kunna, trots de anmärkta olägenheterna, godtaga en förstärkning med allenast tre ledamöter.

Den förutsättning, från vilken man sålunda inom högsta domstolen utgått, synes föredragande departementschefen i motiveringen till det remitterade förslaget hava godtagit. Visserligen har denna förutsättning icke kommit till klart uttryck i förslaget, men då med hänsyn till vad sålunda förekommit måste antagas att densamma likväl kommer att vid lagens tillämpning beaktas, finner lagrådet något förtydligande av lagtexten ej erforderligt.

Ur protokollet:

Ragnar Kihlgren.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 januari 1935.

N ä r v a r a n d e:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden UNDÉN, SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, VENNERSTRÖM, LEO, ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Schlyter, anmäler lagrådets den 27 december 1934 avgivna utlåtande över det till lagrådet den 21 i samma månad remitterade förslaget till *lag angående tillfällig ökning av justitierådens antal*.

Efter redogörelse för utlåtandet och under förmälan att, därest någon oförmodad avgång ur högsta domstolen skulle inträffa före den 1 september 1936, frågan huruvida det sålunda ledigblivna justitierådsämbetet skulle återbesättas eller ej uppenbarligen borde avgöras med beaktande av svårigheten att för någon längre tid ordna arbetet inom domstolen med en förstärkning av allenast tre ledamöter, hemställer föredraganden, att lagförslaget måtte jämlikt § 87 regeringsformen genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdde hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Wilhelm von Schwerin.